

ת"פ 50518/07/22 - מדינת ישראל, אגף מכס ומע"מ, באמצעות מע"מ נתניה נגד ראובן קוט

בית משפט השלום בנתניה
ת"פ 50518-07-22 מדינת ישראל נ' קוט

לפני: כבוד השופט גיא אבנון

המאשימה: מדינת ישראל

אגף מכס ומע"מ, באמצעות מע"מ נתניה

נגד

הנאשם: ראובן קוט

בשם המאשימה: עו"ד מרב יולי

בשם הנאשם: עו"ד ורו"ח תמיר סולומון, עו"ד ניר יעקב

גזר דין

נוסח מצונזר ומותר בפרסום

1. בהכרעת דין מנומקת מיום 27.11.23 הורשע הנאשם לאחר שמיעת הוכחות במלוא העבירות שיוחסו לו בכתב האישום: מסר ידיעה כוזבת או מסר דו"ח או מסמך אחר הכוללים ידיעה כאמור, במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס, עבירה לפי סעיף 117(ב)(1) לחוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975 (להלן: חוק מע"מ); השתמש בכל מרמה או תחבולה במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס, עבירה לפי סעיף 117(ב)(8) לחוק מע"מ; הכין, ניהל או הרשה לאחר להכין או לנהל פנקסי חשבונות כוזבים במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס, עבירה לפי סעיף 117(ב)(6) לחוק מע"מ.

כעולה מכתב האישום, הנאשם רשום כעוסק מורשה בענף שיווק נדל"ן לענין חוק מע"מ. מתוקף היותו עוסק מורשה, על הנאשם להגיש דו"חות תקופתיים למע"מ ולשלם את המס הנובע מהם במועד ובדרך שנקבעו בחוק מע"מ ובתקנות שהוצאו מכוחו.

ביום 2.10.20 ביצע הנאשם עסקה למכירת מקרקעין בשווי 9,750,000 ₪ (כולל מע"מ) ללקוחות רונן וכינרת מנטין ולחברת ג.ד.ל מבראשית יזמות ובנייה בע"מ (להלן בהתאמה: עסקת הנדל"ן, מנטין, ג.ד.ל). סכום המע"מ הנובע מעסקת הנדל"ן עומד על 1,416,667 ₪. בגין עסקת הנדל"ן הוציא הנאשם ביום 8.6.21 שתי חשבוניות מס בסכום חלקי בלבד בסך כולל 8,124,999 ₪ (חשבונית מס' 352 לידי מנטין בסך (כולל מע"מ) 1,625,000 ₪, חשבונית מס' 353 לידי ג.ד.ל בסך (כולל מע"מ) 6,499,999 ₪, להלן: חשבוניות הנדל"ן).

ביום 8.6.21 הוציא הנאשם לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה שרונים חשבונית מס (חשבונית מס' 354) בגין פיצויי הפקעה גוש 7789 חלקה 29 תל מונד, בסכום 2,106,000 ₪ (כולל מע"מ), אשר סכום המע"מ הנובע ממנה עומד על 306,000 ₪ (להלן: חשבונית הפקעה).

הנאשם לא העביר את חשבוניות הנדל"ן ואת חשבונית הפקעה להנהלת החשבונות של עסקו, לא כלל אותן בדו"ח המע"מ התקופתי (מאי-יוני 2021), והגיש בגין תקופת דיווח זו דיווח ללא פעילות - דו"ח אפס, במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס. כמו כן, הנאשם נמנע מלהוציא חשבונית למנטין בגין יתרת עסקת הנדל"ן בסך (כולל מע"מ) 1,625,000 ₪ (להלן: יתרת עסקת הנדל"ן), ולא כלל את מס העסקאות הנובע ממנה, בסך 236,112 ₪, בדו"חות התקופתיים שהגיש למע"מ, במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס.

2. עם מתן הכרעת הדין ובהתאם להנחיה מוקדמת, התבקשו הצדדים לטעון לעונש. המאשימה הודיעה כי נערכה מבעוד מועד להשמעת טיעוניה, ברם ב"כ הנאשם ביקש לדחות את הדיון כדי להשלים את היערכותו, ובנוסף ביקש להפנות את הנאשם לשירות המבחן ולממונה על עבודות שירות. הבקשה התקבלה בחלקה, תוך שמצאתי לאפשר דחייה קצרה של הדיון. אשר לבקשה לקבלת תסקיר מבחן - הובהר כי הזמנת תסקיר איננה משום זכות קנויה של נאשם, כי אם החלטה שבשיקול דעת של בית המשפט. בענייננו, המדובר בנאשם יליד 1976, אשר מצא לכפור במיוחד לו ולנהל את ההליך עד תומו, כפי זכותו כמובן. ברם, במצב דברים זה אין הצדקה להפנותו להליך שיקומי-טיפולי, וחזקה על בא כוחו כי ישכיל להביא את מלוא נסיבותיו במסגרת הטיעונים לעונש. אשר לחוות דעתו של הממונה על עבודות שירות, הובהר כי ניתן יהיה לשוב ולשקול את הפניית הנאשם לאחר שמיעת טיעוני הצדדים לעונש.

3. בדיון מיום 13.12.23 טענו הצדדים לעונש, כשבפתח הדיון התייצבו עדי אופי שהעידו לטובת הנאשם. להלן תמצית תוכן של העדויות. אביו של הנאשם, מר יהודה קוט: העיד כיצד סייע הנאשם כלכלית באחזקת בית הוריו, שמצדם היו עסוקים בטיפול באחת מבנותיהם שנזקקה מאז לידתה לטיפולים רפואיים אינטנסיביים. הנאשם הסתיר מהוריו את כתב האישום וההליך הפלילי, כדי לחסוך מהם צער וכאב. הנאשם נוהג לסייע רבות לזולת, עד כדי הסבת נזק לעצמו. האב ביקש מבית המשפט לגלות התחשבות ורחמים. מר שמחה קרקובסקי: העיד כי הנאשם מתנדב מזה שנים רבות בעמותות שהעד מפעיל, הן בחלוקת מזון למשפחות נזקקות, הן בליווי אנשים שהסתבכו בחובות, והן בסיוע להגעה להסדרי תשלום. הוא העיד כי הנאשם אדם פתוח ורגיש, ובעל טוב לב מיוחד התורם רבות לקהילה, וביקש להתחשב בנתוניו אלו בעת גזירת עונשו. מר מאיר יהודה מנדל: העיד כי הוא מכיר את הנאשם כעשרים שנה, ובשש השנים האחרונות זכה להכירו באופן מעמיק. לדאבון הלב, בתו של העד חלתה כפעוטה במחלת הסרטן. הנאשם פנה ביוזמתו לעד, והבטיח לסייע בכל הדרוש: "הסעות לבית חולים, עזרה כלכלית, מה שתצטרך". הבטיח וקיים. הנאשם סייע ומסייע בידו באופן שוטף, ועוזר גם לרבים אחרים אותם הפנה אליו העד. הוא ביקש בהתרגשות לרחם ולחמול על

הנאשם, כשלבדבריו: "עונש לראובן פה זה עונש לי, לבת שלי, ו(ל)כל האנשים שעומדים מאחורינו".

4. ב"כ המאשימה עמדה על הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשי העבירה שביצע הנאשם, ועל מידת החומרה בה יש להתייחס לעבירות כלכליות. אלו פוגעות בקופת המדינה, בביטחוננו הכלכלי של הציבור, בתודעת האחריות המשותפת של אזרחי המדינה, באמון הציבור במערכת הגביה, ומביאות לחוסר שוויון בנשיאה בנטל תשלום המסים. במעשיו גרם הנאשם נזק ישיר לקופת המדינה בסך של 1,722,668 ₪, קרן מס בלבד. הנאשם ביצע את העבירות במטרה להתחמק מתשלום מס. ב"כ המאשימה הפנתה לפסיקה להמחשת מדיניות הענישה, וביקשה לקבוע מתחם עונש מאסר בפועל בין 18-36 חודשים, מתחם מאסר על-תנאי בין 10-18 חודשים, ומתחם קנס בין 86,000-172,000 ₪ (5-10 אחוז מהיקף העבירה).

בגזירת העונש בתוך המתחם הפנתה להרשעתו של הנאשם (בצוותא עם חברות שבעלותו) בעבירות על פקודת מס הכנסה (יולי 2023 - עת/1 + נ/3). הנאשם החל להסיר את המחדל בין החודשים יוני - אוקטובר 2022, אז הפסיק את הסדר התשלומים, ומצא להשלימו בחודשים יוני-יולי 2023. ב"כ המאשימה ביקשה לייחס משקל מוגבל לעצם הסרת המחדל, אשר איננה מהווה מגן מפני מאסר מאחורי סורג ובריא, כי אם בגדר חוב שנפרע מאוחר. מכאן, בהסרת המחדל לא עשה הנאשם חסד עם המאשימה, אלא שילם חוב אותו ממילא היה עליו לשלם. נסיבותיו הכלכליות של הנאשם - אין בהן כדי להוות צידוק למעשיו, או להקים פטור מפני ענישה מוחשית, וכך גם טענותיו בדבר מצב בריאותי רופף. בהתחשב בגילו של הנאשם, ובכך שלחובתו הרשעה יחידה, ממועד מאוחר למעשים בהם הורשע בהליך דנן, ביקשה לגזור את עונש המאסר בפועל בקרבה לתחתית המתחם לו עתרה, בין 20-24 חודשי מאסר בפועל. את הקנס, מנגד, ביקשה לגזור ברף העליון של מתחם הענישה. לשאלת בית המשפט הכיצד ביקשה לקבוע את עונשו של הנאשם במיקומים נפרדים בתוך מתחמי הענישה, השיבה כי בעתירתה לעונש ערכה איזון בין מרכיבי הענישה השונים, וביקשה לתת משקל רב למרכיב ההרתעה.

5. ב"כ הנאשם אמר כי הנאשם מרכין ראשו מפני הכרעת הדין, אך בה בעת חזר על טענות הגנה שנדחו במסגרתה (פרו' עמ' 41 ש' 16-31). הוא עתר לקבוע את מתחם העונש בין 5-24 חודשי מאסר בפועל, הציג פסקי דין לתמיכה בעתירתו, וביקש להבחין בינם לבין פסקי הדין שהציגה ב"כ המאשימה. את עיקר מרצו הקדיש לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות. לשיטתו, על בית המשפט לתת משקל נכבד להסרת המחדל, והדבר מתיישב, לדבריו, עם גוף הפסיקה שהוצגה על ידי שני הצדדים. ב"כ הנאשם ביקש לעמוד על אופיו הטוב של הנאשם ותרומתו רבת השנים לקהילה, ותמך יתדותיו בעדי האופי ובשני מכתבי הוקרה (ענ/1). הנאשם אב לעשרה, סב לשמונה, "פרנס הקהילה, שהיה באיגרא רמא וירד לבירא עמיקתא". ב"כ הנאשם סבור כי בנסיבותיו של מרשו ראוי להסתפק בענישה צופה פני עתיד, או בעונש סמלי. הוא הגיש ----- (ענ/2); ----- (ענ/3); מכתב מעורך דין המלווה אותו שנים רבות (ענ/4); ----- (ענ/5); ----- (ענ/6); דפי חשבון עו"ש ומסמכי הוצל"פ ספורדיים בעניין הנאשם, רעייתו וחברות שבעלותו (ענ/7). ב"כ הנאשם ביקש לגזור את דינו של מרשו לפני משורת הדין, הן במרכיב המאסר והן במרכיב הקנס, אותו ביקש להעמיד על סך של 10,000 ₪, בהתחשב במצבו הכלכלי של הנאשם הנאלץ לשלם קנסות אזרחים "שכבר היו במאות אלפי שקלים" (לא הוגשו אסמכתאות). בסוף דבריו ביקש מבית המשפט להפנות את הנאשם לממונה על עבודות שירות.

כמו בא כוחו, גם הנאשם טען כי "קיבלתי את הכרעת הדין בהכנעה..." , וכמוהו הוסיף כי "הדברים האלה לא נעשו בזדון" - טענה שנדחתה מכל וכל בהכרעת הדין. לדבריו, חלק ניכר מזמנו וממרצו הוקדש לעשייה למען הזולת. הוא סיפר כי החל את חייו הבוגרים ללא השכלה וידע בסיסי: "לצערי, לא לימדו אותנו ליבה, לא אנגלית ולא כלום", ופילס בכוחות עצמו את דרכו בעולם העסקים. הוא העיד כי הגם שנקלע לחובות כבדים וחשבונותיו עוקלו, ניסה להמשיך ולהציג מראית עין כשל איש עסקים מצליח, והסתיר את מצבו אפילו מרעייתו וילדיו, עד כי חלקם התוודעו לו רק לאחר שגובי ההוצאה לפועל הגיעו לביתם. לדבריו, נכסים בשווי עשרות מיליוני שקלים נמכרו ברובם לצורך פירעון חובותיו (לא הציג אסמכתאות). לטענתו, הוא החל בדרך חדשה, ומעונין להמשיך ולשלם את חובותיו, "אם אני עוצר עכשיו את התהליכים זה מכת מוות". עוד סיפר כי רעייתו סובלת מחולשה כללית ונשלחה לבדיקות רפואיות, ותיאר את סבלם של ילדיו בתקופה בה סבל מחסרון כיס. אשר לעונש הראוי לו בגין מעשיו, חזר על טענתו כי "... לא נעשה בזדון [טענה שכאמור נדחתה בהכרעת הדין - ג"א], ושילמתי על זה כבר מחיר כבד מאוד", וביקש מבית המשפט להתחשב בו.

דיון

6. בתי המשפט חוזרים ושונים אודות חומרתן של עבירות המס, והחובה להכביד בעונשם של הנוטלים בהן חלק, הן משיקולי הלימה והן משיקולי הרתעה: "בית משפט זה עמד על הצורך בענישה מוחשית בגין עבירות מס, תוך העדפת האינטרס הציבורי בהרתעה ממשית מפני ביצוען. זאת, בין היתר, בשל הנזק הרב הגלום בהן לקופת המדינה, הקלות היחסית שבה ניתן לבצען, והקושי הכרוך בגילויין. לפיכך, נקבע כי נקודת המוצא בעבירות אלו היא הטלת עונש מאסר לריצוי מאחורי סורג ובריח..." (רע"פ 6093/20 גאבר נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (7.9.20), להלן: ענין גאבר).

לזכות הנאשם - למרות היקפו הנכבד של הנזק לקופה הציבורית, אין המדובר בריבוי אירועים, כי אם במספר בודד של אירועים שבוצעו בפרק זמן קצר. כמו כן, בשונה מעברייני מס רבים, הנאשם ביצע את מעשי העבירה מבלי שהשתמש בחשבוניות פיקטיביות. לחובתו של הנאשם - ראשית, במעשיו גרע הנאשם מקופת המדינה מס בסך כולל 1,722,667 ₪ - סכום ניכר המצדיק לכשעצמו השתת עונש חמור. שנית, הנאשם פעל בתחכום ובתעוזה: א. הוא ביצע עסקת נדל"ן בשווי 9,750,000 ₪, אך מצא להוציא חשבוניות מס בגין חלקה בלבד; כעולה מהכרעת הדין (פס' 11), הוא נמנע במכוון מלהוציא חשבונית מס דווקא ללקוחות פרטיים (בגין תמורה בסך 1,625,000 ₪), תוך שהיה מודע להפליא להבדל בין פעולה עסקית מול חברה, המגישה את הוצאותיה לרשויות המס לצורך קבלת זיכוי, לבין הימנעות מהוצאת חשבונית לאדם פרטי שאינו דורש זיכוי. ובמילותיו של הנאשם: "אי אפשר להסתיר, יש דברים אם אתה מתעסק עם בן-אדם פרטי, אתה יכול לבוא לקוות לצפות שהחשבונית הזו לא תגיע, שאף אחד לא ידע מזה, אתה יכול להחביא, ואתה יכול מאותה סיבה לא להוציא חשבונית. יכול להיות שלא יגיע, ברגע שאתה מגיש את זה לבן-אדם שהולך לבקש את ההחזר של המע"מ אז הדבר הזה צף" (תמליל פרו' מיום 19.7.23 עמ' 4 ש' 25-29, וכן חקירתו הנגדית בעמ' 18 ש' 33-38). ב. חרף היקפה החרגי של עסקת הנדל"ן שביצע הנאשם (לאחר שנים רבות בהן לא ביצע עסקאות) הוא נמנע במכוון ממסירת דיווח כלשהו להנהלת החשבונות של עסקו, לא הגיש חשבוניות שהוציא, ולא עדכן באשר ליתרת עסקת הנדל"ן בגינה לא הוציא חשבונית. כמו כן, הנאשם נמנע במכוון מלהגיש חשבונית בגין פיצויי הפקעה שקיבל באותו המועד, בסך 2,106,000 ₪. כפועל יוצא מכך, הנאשם פעל בכוונת מכוון והגיש לרשויות המס דיווח שקרי, כאילו בתקופת המס הרלוונטית לא ביצע פעילות עסקית כלשהי - דו"ח אפס, והכל מתוך מטרה להתחמק מתשלום מס.

7. ב"כ הצדדים הגישו אסופה נרחבת של פסקי דין להמחשת מדיניות הענישה. עיינתי בכולם. מטבע הדברים, כל צד ביקש להציג פסקי דין שיש בהם לתמוך, לשיטתו, בעתירתו העונשית. חרף קיומם של חריגים, סקירת הפסיקה, ובפרט של בית המשפט העליון, מלמדת על מדיניות עונשית מחמירה, במסגרתה נגזרו במקרים דומים עונשי מאסר לתקופות לא מבוטלות לריצוי מאחורי סורג וברית, והוטלו קנסות נכבדים. להלן מספר פסקי דין אותם מצאתי כרלוונטיים, בשינויים המתאימים:

(-) ענין גאבר (לעיל) (הוגש ע"י ב"כ המאשימה). המבקש הורשע בהתאם להודאתו ב-17 עבירות של ניכוי מס תשומות שלא כדין לפי סעיף 117(ב)(5) לחוק מע"מ, ניהול פנקסי חשבונות כוזבים לפי סעיף 117(ב)(6) לחוק מע"מ, ו-20 עבירות של מסירת דו"ח הכולל ידיעה כוזבת, לפי סעיף 117(ב)(7) לחוק מע"מ. הוא ניכה 16 חשבוניות שלא עמדה בבסיסן עסקת אמת, ובכך ניכה מס תשומות שלא כדין בסך 413,973 ₪. כמו כן נמנע מפירוט עסקאות, כדי להתחמק מתשלום מס בסך 750,255 ₪. סה"כ פעל כדי להתחמק מתשלום מס בסך 1,164,228 ₪. בית משפט השלום קבע מתחם עונש בין 8-32 חודשי מאסר בפועל, וגזר על המבקש 8 חודשי מאסר בפועל בעבודות שירות, בצד צו מבחן, מאסרים על-תנאי וקנס בסך 10,000 ₪. בית המשפט המחוזי עמד על היקף העלמת המס - מעל מיליון ₪, על התכנון שקדם לביצוע העבירות ועל אי הסרת המחדל. בשים לב לכך שערכאת הערעור אינה נוהגת למצות את הדין, הוחמר עונש המאסר בפועל לכדי 15 חודשים, ללא שינוי בשאר חלקי גזר הדין. בקשת רשות ערעור נדחתה על הסף ולגופה.

(-) רע"פ 4497/20 אביבי נ' מדינת ישראל (5.7.20) (הוגש ע"י ב"כ המאשימה). המבקש הורשע בהתאם להודאתו ב-28 עבירות של ניכוי מס תשומות מבלי שיש לגביו מסמך, לפי סעיף 117(ב)(5) לחוק מע"מ, ו-77 עבירות של פעולה במטרה שאדם אחר יתחמק מתשלום מס, לפי סעיף 117(ב1) לחוק מע"מ. בין החודשים יוני 2009 עד אפריל 2014 כלל המבקש בדיווחיו לרשות המיסים 28 חשבוניות בסך מע"מ 952,514 ₪, זאת בשעה שלא ביצע עסקאות עם העוסק הרשום בחשבוניות. כן הוציא 77 חשבוניות מס כוזבות בסכום מס של 601,107 ש"ח. היקף הפגיעה בקופה הציבורית עמד על סך של 1,553,621 ₪. הוגשה חו"ד פסיכיאטרית ממנה עולה כי המבקש בעל יכולות קוגניטיביות נמוכות וסובל מדיכאון ומבעיות רפואיות. בית משפט השלום קבע מתחם עונש בין 12-36 חודשי מאסר בפועל, התחשב בהודאתו של המבקש ובנסיבותיו האישיות, וגזר את עונשו ל-16 חודשי מאסר בפועל, מאסר על-תנאי וקנס בסך 30,000 ₪. ערעורו לבית המשפט המחוזי נדחה, וכך אף בקשתו למתן רשות ערעור.

(-) רע"פ 555/19 ברששת נ' מדינת ישראל (4.2.19) (הוגש ע"י ב"כ הנאשם). המבקש הורשע בהתאם להודאתו ב-7 עבירות של ניכוי תשומות בלא שיש לגביהן מסמך, לפי סעיף 117(ב)(5) לחוק מע"מ; עבירה אחת של ניכוי תשומות ללא מסמך בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 117(ב)(5) ו-117(ב2)(3) לחוק מע"מ; ו-5 עבירות של הפרת חובה לתשלום המס, לפי סעיף 118 לחוק מע"מ. כן הורשע בתיק שצירף באי הגשת דו"ח מס הכנסה במועד. את העבירות ביצע במסגרת תשעה אישומים לאורך תקופה ממושכת, במטרה להתחמק מתשלום מס. הוא ניכה מס תשומות ללא מסמך בסכומים שהצטברו לסך של 1,411,645 ₪, והפר את החובה לתשלום מס המגיע לתקופת הדו"ח עם הגשתו, בסכומים שהצטברו לסך של 2,456,897 ₪. בית משפט השלום גזר על הנאשם 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, מאסר על-תנאי וקנס בסך 40,000 ₪. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור המשיבה, והכביד בעונש המאסר בפועל שהוטל על המבקש לכדי 10 חודשים, תוך ששקל לקולא את נסיבותיו האישיות של המבקש, הודאתו במיוחס לו ושיתוף הפעולה שלו עם שירות המבחן. בקשת רשות ערעור נדחתה.

(-) רע"פ 8471/16 ערמין נ' מדינת ישראל (15.11.16). המבקש הורשע לאחר הבאת ראיות ב-23 עבירות של ניכוי תשומות תוך שימוש בחשבוניות כוזבות (סעיפים 117(ב)(5), 117(ב)(2), 117(ב)(3) לחוק מע"מ), בכך שרשם 23 חשבוניות פיקטיביות בסך כולל של 4.2 מיליון ש"ח, כדי להקטין את חבות המס של החברה בסכום של כ-550,000 ₪. המחדל לא הוסר. הוא נדון לשנתיים מאסר בפועל, מאסרים מותנים וקנס בסך 100,000 ₪. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור המבקש והעמיד את עונש המאסר בפועל על 16 חודשים, תוך מתן משקל לשיהוי בהגשת כתב האישום, כמו גם לחזרתו של המבקש מערעורו על הרשעתו. בקשתו לרשות ערעור נדחתה.

(-) רע"פ 7851/13 עודה נ' מדינת ישראל (3.9.15, להלן: ענין עודה). המבקש הורשע לאחר הבאת ראיות ב-30 עבירות של הימנעות מדיווח דו"חות תקופתיים, תוך שימוש במרמה או תחבולה כדי להתחמק מתשלום מס בסך כ-516,000 ₪ (עבירות לפי סעיפים 117(ב)(8) ו-119 לחוק מע"מ). המחדל לא הוסר. הוא נדון למאסר בפועל בן 18 חודשים, מאסר על-תנאי וקנס בסך 42,000 ₪, ועל החברה הוטל קנס בסך 60,000 ₪. ערעורו לבית המשפט המחוזי נדחה. בקשתו לרשות ערעור התקבלה, ועונש המאסר בפועל קוצר ל-15 חודשים, תוך מתן משקל להסרה חלקית של המחדל.

(-) רע"פ 1390/11 ויינשטיין נ' מדינת ישראל (21.2.11) (הוגש ע"י ב"כ הנאשם). בית משפט השלום זיכה את המבקש מכל העבירות שיוחסו לו בכתב האישום, הרשיעו בעבירה של שימוש במרמה או תחבולה כדי להתחמק מתשלום מס, לפי סעיף 117(ב)(8) לחוק מע"מ, וגזר עליו 3 חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות, מאסר על-תנאי וקנס בסך 50,000 ₪. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור המשיבה, והרשיע את המבקש בחלק מהאישומים בכתב האישום, לרבות ניכוי מס תשומות בסך מצטבר של 1,660,000 ₪ מבלי שהיו בידיו חשבוניות מס כדין, וברישום כוזב בהנהלת החשבונות. ההליך הוחזר לגזירת הדין לבית משפט השלום, שגזר על המבקש 4 חודשי מאסר בפועל, 18 חודשי מאסר על-תנאי וקנס בסך 25,000 ₪. המשיבה ערערה פעם נוספת לבית המשפט המחוזי, שקיבל את הערעור והחמיר את עונש המאסר בפועל לכדי 9 חודשים, ואת הקנס העמיד על סך של 50,000 ₪. בקשת רשות ערעור נדחתה.

8. לנוכח הנסיבות והשיקולים שפורטו, ובהתחשב במדיניות הענישה, החלטתי לקבוע את מתחם העונש למאסר בפועל בין 14-30 חודשים, וקנס בין 50,000-150,000 ₪.

9. בקביעת העונש הראוי לנאשם עומדת לזכותו הסרת המחדל (הגם שזו הושלמה בחלוף זמן לא מבוטל). מבלי למעט בחשיבותו של שיקול זה, כוחו מוגבל, ואין בו לבדו כדי להצדיק את קביעת עונשו של הנאשם בקצהו התחתון של המתחם; קל וחומר להביא לתוצאה עונשית החורגת לקולה מן המתחם; בן בנו של קל וחומר - לאפשר הסתפקות בעונש שאיננו כולל מרכיב של מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח. ראו ענין עודה (פסקה 22):

"הסדרת המחדל איננה מהווה איפוא תחליף לענישה והיא איננה אף ערובה לכך שלא יוטל על עבריין המס עונש מאסר בפועל (ראו: רע"פ 5872/14 ירון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (02.10.2014)); רע"פ 4323/14 מולדובן נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (26.06.2014)). המשקל שיש לייחס להסרת המחדל איננו לפיכך בלתי מוגבל,

והדין לגבי נושא זה נוסח כדלקמן:

"עם כל חשיבותו של פירעון החוב, בסופו של דבר אין מדובר במעשה חסד שעשה הנאשם, אלא בפירעון מה שניתן היה לגבות ממנו גם בדרכים אחרות... על כן אף שלהסרת המחדל במקרה זה יש לייחס משקל, אין להפריז בו עד כדי הימנעות מגזירתו של מאסר בפועל" (ראו: פרשת מן, בפסקה 5).

עוד שקלתי לטובת הנאשם את נתוני האישיים: יליד 1976, אב לעשרה וסב לשמונה, נעדר הרשעות קודמות במועד ביצוע העבירות (נדון במועד מאוחר יותר בגין עבירות מס - עת/1 + נ/3); משפחתו הגרעינית והמורחבת נפגעה, לטענת הנאשם, כתוצאה מהליכי הוצאה לפועל שננקטו נגדו, ולבטח תיפגע כתוצאה מעונשים מוחשיים שייגזרו עליו; הנאשם אדם חיובי ותורם לקהילה, כעולה מעדויותיהם של עדי האופי וממכתבי הוקרה שהוגשו (ענ/1). ניהול המשפט אינו נזקף לחובתו של הנאשם, אך ברי כי אינו זכאי להקלה הניתנת למי שמודה במיוחס לו, מקבל אחריות על מעשיו, מביע חרטה, וכפועל יוצא מכך, חוסך מזמנו של בית המשפט - אשר נועד לציבור כולו, ומזמנם של המאשימה ועדיה. לא למותר להזכיר כי אפילו בדברו האחרון לעונש, בעודו מודיע כי הוא מקבל עליו את הכרעת הדין, שב הנאשם על טענות הגנה שנדחו בהכרעת הדין. לא התרשמתי כי מצבו הרפואי של הנאשם, פיזית ומנטלית, מצדיק הקלה בעונשו, וכך גם מצבה של רעייתו. אשר למרכיב הקנס, הטענות בדבר חובותיו של הנאשם נלקחו בחשבון, אך ניכר שהנאשם בחר להגיש לבית המשפט מסמכים בודדים, ואלו אינם מספיקים כדי לשקף את מצבו הכלכלי.

בהתחשב בשיקולים עליהם עמדתי, מצאתי לגזור את עונשו של הנאשם בקרבה לתחתית המתחמים שנקבעו, אך לא בתחתיתם ממש. "כשם שכדי לגזור עונש בקצה העליון של המתחם נדרש הצטברות נסיבות חמורות המקהות את משקלן של הנסיבות המקלות, כדי שייגזר עונש בקצה התחתון של המתחם נדרשות נסיבות מקלות לזכותו של נאשם, הגוברות על הנסיבות החמורות הקיימות, אם בכלל" (ע"פ 3244/22 מדינת ישראל נ' ערן, (20.9.2022), פסקה 17).

10. סוף דבר, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. 16 חודשי מאסר בפועל.
- ב. 6 חודשי מאסר אותם לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור תוך שלוש שנים עבירת מס מסוג "פשע".
- ג. 2 חודשי מאסר אותם לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור תוך שלוש שנים עבירת מס מסוג "עוון".
- ד. קנס בסך ₪ 60,000 או 4 חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-20 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 10.2.24 ובכל 10 בחודש שלאחריו. לא ישולם איזה מהתשלומים במועדו, תעמוד יתרת הקנס לפירעון מידי.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 ימים מהיום.

הנוסח המקורי והמחייב של גזר הדין ניתן במעמד הצדדים ביום 2.1.24.

ניתן היום, כ"ט טבת תשפ"ד, 10 ינואר 2024, בהיעדר הצדדים, וישלח אליהם.